

DANTZA GOI MAILAKO ARTE IRAKASKUNTZETAKO GRADU TITULUA
KOREOGRAFIA ETA INTERPRETAZIOA
TÍTULO DE GRADO EN ENSEÑANZAS ARTÍSTICAS SUPERIORES DE DANZA
COREOGRAFÍA E INTERPRETACIÓN
IRAKASKUNTZA GIDA / GUÍA DOCENTE
2026-2027

DRAMATURGIA ETA ESZENARATZEA / DRAMATURGIA Y ESCENIFICACIÓN

1. Identifikatzaileak

MATERIA: Dramaturgia eta eszenaratzea

KREDITUAK: 3 ECTS

IRAKASgai MOTA: derrigorrezkoa

MAILA: 2

ORDU KOPURUA GUZTIRA: 90

ORDU PRESENTZIALAK: 48

ORDU OSAGARRIAK: 42

IRAKASGAIA EMATEKO ALDIA: ikasturte osoa

IRAKASKUNTZA HIZKUNTZAK: euskara/gaztelania

2. Irakasleak

Izena eta abizenak	Helbide elektronikoa
Velilla, Beatriz	bvelilla@dantzerti.eus

3. Irakasgaiaren deskribapena

(EHAAREN arabera, 22/2016 DEKRETUA, otsailaren 16koa, zeinen bidez ezartzen baitira koreografia eta interpretazioa espezialitateko dantzako goi-mailako arte irakaskuntzak eta Euskal Autonomia Erkidegorako ikasketa-plana)

Dramaturgiaren oinarri teorikoak eta praktikoak ikastea, eta hura praktika ezartzea sorkuntza koreografikoaren eta eszenikoaren prozesuan

Haien kontzepzio berrian, dramaturgia eszenikoak ezagutzea, eta ikuskizunaren dramaturgia garaikideetan eragitea

Eszenaratzea osatzen duten elementuak: jokaespazioa, argiztapena, jantziteria, karakterizazioa, soinu-espazioa, ikus-entzuneke espazioa

Emanaldiaren espazioak eta formatuak

Dantzaren dramaturgia

4. Konpetentziak

Graduko Konpetentzia Orokorrak	
G8	Besteak beste, hizkuntza, diziplina eta tresna artistikoak, teknologikoak, eszenikoak, musikalak, bisualak ezagutzea eta trebeki bateratzea, gaitasunak eta trebetasunak garatzeko
G10	Gai izatea dantzari buruzko diskurtso propioa, ahozkoa, idatzizkoa edo bisuala landu, justifikatu eta azaltzeko, eta hainbat eremutan jakinaraztea: profesionalak, artistikoak, amateurak, horiek gai artistikoetan edo dantza-gaietan espezializatuak izan zein ez
G11	Oinarrizko teknikak eta metodologiak ezagutzea, lehenengo ikerketa-jarduerak garatzeko
G12	Praktika eszenikoetan parte hartzea ahalbidetzen duten trebetasunak garatzea, eta taldeko edo solista funtzioak norbere egitea
G13	Informazioaren eta komunikazioaren teknologiak ezagutzea eta dantzan aplikatzea, hainbat erataraz erabiltzeko
G14	Sorkuntza artistikoaren eta eszenikoaren azterketa kritikoa eta metodologikoa eta judizio estetikoa ahalbidetzen duten ezagutza teorikoak izatea eta bateratzea
Espezialitateko Berariazko Konpetentziak	

ECI1	Gai izatea diskurtso propioa garatzeko sorkuntza koreografikoaren edo interpretazioaren bidez
ECI4	Norbanakoaren berariazko ezaugarriak ulertzeko gaitasuna garatzea, haren interpretazioa eta sorkuntza-lana optimizatu ahal izateko
ECI7	Sorkuntza-prozesuak ezagutzea, diskurtso formalean dantzak, gorputzak edo mugimenduak erabiltzen dituzten diziplina artistikoen topaketaren bidez sorkuntza-molde berriak aurkitzeko diziplinartekotasunetik abiatuz
ECI8	Hizkuntza eta diziplina eszenikoei, artistikoei, musikalei eta bisualei buruzko ezagutzak izatea, eta horiek elkarren artean erlazionatzeko gaitasuna garatzea
ECI11	Eszenaratzearen (jokaespazioa, argiztapena, eszenografia, ikuskizunaren teknikak, besteak beste) oinarritzko ezagutzak bereganatzea kutxa-eszenikoaren funtzionamendua ulertzeko, eta emanaldiaren eremu eta formatu aniztasuna ezagutzea
ECI12	Prozesu eta proiektu artistikoak diseinatu, antolatu, planifikatu, egin eta ebaluatzen jakitea. Prozesu edo proiektu artistikoak zuzendu, kudeatu eta ekoiztea
ECI13	Gai izatea sorkuntza-prozesuei eta horiek osatzen dituzten lan-taldeei egokitzeko (dantzariak, koreografoak, zuzendari eszenikoa, errealizadorea, besteak beste). Sorkuntza-prozesu batean parte hartzeko gaitasuna, trebetasuna eta dohaina garatzea, baliabide propioak eskainiz eta talde-lanean malgutasunez, arduraz, zintzotasunez eta eskuzabaltasunez konbinatu eta elkar banatzea ahalbidetuz

Zeharkako Konpetentziak

T1	Lana era eraginkorrean eta motibatzailean antolatu eta planifikatzea
----	--

T2	Informazio esanguratsua behar bezala bildu, aztertu, laburbildu eta kudeatzea
T3	Arazoak konpontzea, eta egiten den lanaren helburuei erantzuteko erabakiak hartzea
T6	Norbere jarduera profesionalaren eta interpertsonalaren autokritika egitea
T7	Komunikazio-gaitasunak eta kritika eraikitzailea erabiltzea talde-lanean
T8	Ideiak eta argudioak era arrazoituan eta kritikoan garatzea
T9	Egoki txertatzea diziplina anitzeko taldeetan eta testuinguru kulturaletan
T10	Lantaldeak gidatu eta kudeatzea
T13	Bikaintasuna eta kalitatea bilatzea jardun profesionalean
T14	Ikerketako metodologia menderatzea proiektu, ideia eta soluzio bideragarriak sortzean
T15	Era autonomoan lan egitea, eta ekimenaren garrantzia eta espiritu ekintzailea baloratzea jardun profesionalean
Irakasgaiaren Berariazko Konpetentziak	
EA1	Sorkuntza-prozesuak ezagutzea, diskurtso formalean dantza, gorputza edo mugimenduak erabiltzen dituzten diziplina artistikoen topaketaren bidez sorkuntza-molde berriak aurkitzeko diziplinartekotasunetik abiatuz
EA2	Hizkuntza eta diziplina eszeniko, artistiko, musikal eta bisualak aztertu eta erlazionatzea

EA3	Genero dramatiko eta dramaren teoria ezagutzea, haren genesitik funtsezko egitura-osagaietara; espazioa, denbora, egintza eta pertsonaia
EA4	Gertakarien eta gatazken arabera analizatzea lanen egitura, testua, partitura edo koreografia bere osotasunean hartuta nahiz eszena edo sekuentzia bakoitzaren mailan
EA5	Dramaturgia-sorkuntzaren eta -konposizioaren oinarrizko estrategiak ezagutzea (norbanakoaren motibazioa eta irudimena esploratzea, haren antolaketa eta lanketa, etab.
EA6	Eszenaratzearen oinarrizko ezagutzak bereganatzea (jokaespazioa, argiztapena, eszenografia, ikuskizunaren teknikak, besteak beste), kutxa-eszenikoaren funtzionamendua ulertzeko, eta ikuskizunaren eremu eta formatu aniztasuna ezagutzea
EA7	Sorkuntza artistikoaren eta eszenikoaren azterketa kritikoa eta metodologikoa eta judizio estetiko ahalbidetzen duten ezagutza teorikoak bateratzea

5. Edukiak

I. Blokea. Dramatugiaren kontzeptu orokorrak

1. Gaia. Zer da dramaturgia?
2. Gaia. Idazketa dramatiko
3. Gaia. Dramaturgia ez testualak: mimoa, dantza, performancea...
4. Gaia. Ikuskizunaren dramaturgia.
5. Gaia. Poetikak eta teoria dramaturgikoak.
6. Gaia. Hainbat kontzeptu: dramaturgoa, dramaturgista, zuzendaria, koreografoa...

II. Blokea. Dantzarako kontzeptu dramaturgikoak

1. Gaia. Gorputzaren egoera
2. Gaia. Pisua
3. Gaia. Fluxuak
4. ...

III. Blokea. Gaiak

1. Gaia. Abiapuntuak
2. Gaia. Nukleo tematikoak
3. Gaia. Gaia eta diskurtsoa
4. Gaia. Abiapuntuak dantzari aplikatutako dramaturgiarentzat

IV. Blokea. Komunikazioa

1. Gaia. Igorlea-hartzailea
2. Gaia. Ikuspuntua
3. Gaia. Hartzaile implizitua

V. Blokea.

1. Gaia. Gorputzarekiko begirada. Gorputza informazio emaile gisa
2. Gaia. Aurretik baden pertsonaia/performerra
3. Gaia. Gorputza eszenan
4. Gaia. Pertsonaiaren gorputza

VI. Blokea. Testu eta ikuskizun dramaturgien kontzeptu orokorrak

1. Gaia. Espazioa: espazio eszenikoa, espazio dramatikoa...
2. Gaia. Denbora
3. Gaia. Akzioa
4. Pertsonaia

VII. Blokea. Eszenaratzearen beste elementu batzuk

1. Gaia. Soinu-espazioa, argiztapena, ikus-entzunezkoen espazioa.
2. Gaia. Jantziteria, karakterizazioa, makillajea.

VIII. Blokea. Dantzaren testuarekiko erlazioa

1. Gaia. Genero dramatikoak eta historian izandako garapena
2. Gaia. Ahotsa, soinua eta zarata, dantzari aplikatuta.
3. Gaia. Dantza eta testuak.
4. Gaia. Hitza eszenan.

IX. Blokea. Idazketa dramatikoaren praktikak eta sorkuntza dramaturgikoa

1. Gaia. Eszenen idazketa edota aurretik ezarritako jarraibideen bidez eginiko ariketak
2. Gaia. Protagonista, antagonista. Gatazka. Fabula eta argumentua
3. Gaia. Dantzatzeko testuen idazketa. Dantzarako dramaturgista

X. Blokea. Interbentzio-dramaturgiaren teoria eta praktikak

1. Gaia. Eskaleta, partitura, gidoia...
2. Gaia. Oinarriko-testua. Birfundizioa, moldaketa, bertsioa
3. Gaia. Dantzatzeko testuen idazketa. Dantzarako dramaturgista

XI. Blokea. Norbanako piezak sortzeko metodologia (ikasleak banakako pieza bat sortuko du gainbegiratze baten bidez)

1. Gaia. Abiapuntua
2. Gaia. Ikerketa-lana, inprobisazioa eta lan pertsonalaren idazketa
3. Gaia. Estrukturaren analisia eta entseguak

6. Metodologia eta lanerako plana

Ikasgaia bi ardatzetan oinarrituko da: alde batetik, irakaslearen klase teorikoak ikus-entzunezko materialaz lagunduta, klasez kanpo ikasleek egindako irakurketak barne, eta, beste aldetik, klase teoriko-praktikoak ikasleek beren lan idatziak eta eszenaratzeak aurkez ditzaten.

Astero lan bat (idatzia zein praktikoa) aurkezteko dinamika ezarriko da edota testu dramatiko/teoriko baten irakurketa edota bideo baten ikuskatzea, lan hauek baliagarriak izango dira klasean jasotako teoria sendotzeko. Horretaz gain, ikasleek egitasmo pertsonal bat gauzatu behar dute kurtso bukaerarako, ordura arte ikasitakoa agerian utziz.

Ikasgaia behar bezala garatzeko eta arrakastaz gainditu ahal izateko, ezinbestekoa izango da klasera joatea eta bertan parte hartzea.

Ikaslearen lanaren denbora planifikazioa

Klase teorikoak	24 ordu
Klase teoriko-praktikoak	24 ordu
Tutoria orduak	1,5 ordu
Ikaslearen ikas-orduak	40 ordu
Azken lanaren aurkezpena	0,5 ordu

Guztira	90 ordu
----------------	----------------

7. Ebaluazioa

Ebaluazio irizpideak eta adierazleak		
Kpt.	Irizpidea	Adierazlea
EA1 T1 T2 T8 T14 T15 ECI7 ECI8	1. Konposizio dramaturgikoa osatzen duten egiturazko elementuak ezagutzea eta ulertzea (testuala ez den dramaturgia azpimarratuz), eta gero eta errazago identifikatzea	1.1. Badaki testu dramatiko bat eta ikus-entzunezko gidoi bat definitzen dituzten ezaugarriak identifikatzen eta aztertzen (dramatis personae, elkarriketak, akotazioak...) 1.2. Espazioa, denbora, ekintza eta pertsonaia kontzeptuak menderatzen ditu 1.3. Badaki dramaturgia ikusgarri bat osatzen duten elementuak identifikatzen eta aztertzen, batez ere dantza-ikuskizuna edo performatiboa denean 1.4. Oinarrizko kontzeptuak zuzen aplikatzen ditu
EA2 T1 T2 T8 T14 T15 ECI7 ECI8	1. Dantzari aplikatutako dramaturgia baterako baliabide dramaturgiko espezifikoak aztertzea eta ezagutzea	1.1. Badaki egitura dramaturgiko bat definitzen eta detektatzen, egitura hori osatzen duten geruzak bereiziz 1.2. Dagoeneko existitzen den dantza-pieza batean elementu dramaturgiko nagusiak detektatzeko gai da. Baita espektatibaren, egituraren, gaiaren, diskurtsoaren eta abarren tratamendua ere

EA3	1.Dramaturgiaren, antzerkigilearen eta dramaturgistaren funtzioak ezagutzea eta ulertzea, eta bakoitzaren jardura definitzeko gaitasuna eskuratzea	1.1. Dramaturgiaren printzipio orokorrak eta kontzeptuaren bilakaera historikoa identifikatzen ditu
T1		
T2		
T8		1.2. Antzerkigilearen, eszena-zuzendariaren eta koreografoaren lanak bereizten ditu
T14		
T15		1.3. Ezagutzen du G. E. Lessing figuraren garrantzia eta dramaturgiaren bilakaerari egindako funtsezko ekarpena
ECI7	1. Konposizio dramaturgikoa osatzen duten egiturazko elementuak ezagutzea eta ulertzea (testuala ez den dramaturgia azpimarratuz), eta gero eta errazago identifikatzea	1.4. Dramaturgistaren lanak dantza garaikidean duen garrantzia ulertzen du
ECI8		
EA4		1.1. Istorio edo berri baten alderdi garrantzitsuenak identifikatzen daki.
T1		
T2		1.2. Dramaturgia ez testualaren diskurtso nagusiak identifikatzen daki
T8		
T14		1.3. Gai da elementu dramaturgiko horiek eszenan ordenatzeko
T15	2. Material filosofikoak irakurtzea eta aztertzea, gorputzari buruzko birplanteamendu politikoa egiteko	2.1. Arazo handirik gabe egiten ditu ahozko edo idatzizko testu filosofikoen balorazioak eta azterketak. Bereziki, mugimenduari, gorputzari edo generoari buruzko testuak direnean
ECI7		2.2. Bere ideiak, irizpideak eta ondorioak modu irekian azaltzen ditu, elkarriketarako eta bateratzeko
ECI8		2.3. Ideia horiek lan praktikoa, koreografikoa edo ikusgarri batera eramateko gai da

EA5 T1 T2 T8 T13 T14 T15 ECI7 ECI8	1.Dramaturgia txikien oinarritzko praktika eta material eszeniko txikien egituraketa eskuratzea	1.1. Hainbat material koreografiko egituratzeko eta antolatzeko gai da
		1.2. Badaki testu-material dramaturgiko txikiak dantzaren edo performancearen berezko materialekin konbinatzen
		1.3. Erraz egiten ditu formatu txikiko ariketak, non dramaturgiaren presentziak mugimendua gainditzen duen
		1.4. Erraz egiten ditu formatu txikiko ariketak, non dramaturgiaren presentziak mugimendua gainditzen duen
		2.1 Gorputz bakoitzak eszenan dituen berezitasunak behatu eta aztertzen ditu, eta ezaugarri horiek proposamen dramaturgikoaren arabera aprobetxatzen ditu
EA6 T2 T3 T14 EI8 ECI11 ECI12	1.Semiotika eszeniko kontzeptua ulertzea eta erabiltzea	2.2. Badaki performerrak eskaintzen dizkigun materialak aprobetxatzen, eta elkarrizketa bat ezartzen du kanpotik begiratzen duenaren eta performerraren beraren artean
		1.1 Badaki espazioa, jantziteria etab. kontatu nahi duenaren norabide berean jartzen

EA7	1. Praktika eszenikoan, inprobisazio-lanean eta idazketan beharrezko esperientzia lortzea, pieza jakin bat sortzeko	1.1. Proiektua planifikatzen du horretarako behar diren diskurtso eta materialekin.
T1		1.2. Badaki testu-material dramaturgiko txikiak dantzaren edo performancearen berezko materialekin konbinatzen
T6		
T7		
T8		
T9		1.3. Erraz egiten ditu formatu txikiko ariketak, non dramaturgiaren presentziak mugimendua gainditzeko duen
T10		
T13		
T14		1.4. Inprobisazio-lanak antolatzen ditu abiapuntu dramaturgiko pertsonaletik abiatuta eta inprobisazio horiek eskaintzen duten materialera egokituta
T15		
ECI1		
ECI4	2. Taldean lan egitea lortzea, lankidetzaren proiektuak sormenez, diziplinaz eta eraginkortasunez gauzatuz.	2.1. Ikaskideen iritziak entzuten ditu
ECI12		2.2. Modu kolegiatuan agindu zaizkion zereginak eta epeak betetzen ditu
ECI15		2.3. Bere lanak bera baino handiagoa den erakunde baten lanari balioa ematen diola balioesten du

8. Ikaskuntzaren kalifikazioa

Prozedura: ebaluazioa jarraitua eta berezia izango da, ikasgairako ezarritako konpetentziak barneratzea kontuan hartuz. Graduak zenbait konpetentzia orokor eta zeharkako ere kontuan hartuko dira, eta beraz, izaera barneratzailea izango du. Ebaluazio jarraitua klasera joatearen menpe egongo da, eta, gutxienez, irakasgaia emateko aldirako adierazitako klase presentzialen %80ko asistentzia izan beharko du ikasleak.

Ikasgaiaren helburuen gauzatzea, dagozkien konpetentziekin lotuta, gorago aipatutako indikatzaileen arabera eta beheago zerrendatutako tresnen bidez puntuatuko da.

Ebaluazio-tresnak
Egunerokoa: ikaslearen asistentzia egiaztatzeko eta klasean eginiko parte-hartzeen kalitatea kontrolatzeko, kontuan hartuz taldearekiko jarrera eta elkarlana
Erkatze zerrenda: eskatutako lanen aurkezpena balioesteko, hauen kalitatea eta kurtsoan zehar egindako aurrerapenak ikusteko
Lan idatzi edo eszeniko laburrak: klasean landutako kontzeptu dramaturgikoak praktikan jartzeko. Ikasleen ulermen gaitasuna, analisia eta informazio kudeaketa egiaztatzeko
Taldeakako lanak: sormena lantzeko, bere lana eta lankideen lanarekiko ikuspegi kritikoa zainduz, baina taldeka lan egiten ikasiz
Kurtso bukaerako lana, urtean zehar landu den pieza baten lehenengo bertsio/zirriborroa aurkeztuko da. Lana idatziz aurkeztu beharko da (prozesuaren artista koaderno eta azken erabakien lan idatzi formala), gainera, horren zati bat antzeztu beharko da

Ohiko ebaluazioaren tresnen haztatzea eta denboralizazioa			
Tresna	Blokea	Haztapena	Gauzatzeko edo entregatzeko aldia
Asistentzia eta ikasgelako ikaslearen lanaren behaketa sistematikoa	Bloke guztiak	%20	Ikasturte osoa
Ikasgelatik kanpo egin behar diren analisi edo sormen lan laburren burutzea, entregatzea eta balorazioaren kontrola	Bloke guztiak	%20	Ikasturte osoa

Taldeakako lanen balorazioa eta talde lana oro-har	Bloke guztiak	%15	Ikasturte osoa
Norbanako egitasmoaren ikerketaren eta garapenaren balorazioa. Artista koadernoak	XI. Blokea	%20	Ikasturte osoan zehar
Norbanako egitasmoaren azken aurkezpenaren balorazioa eta idatziz aurkeztutako lanaren balorazioa.	XI. Blokea	%25	Kurtso bukaeran
Guztira		%100	

Lan bakoitzak 0 eta 10 bitarteko zenbakizko kalifikazioa izango du, baina kurtso bukaerako azkeneko nota aurreko taulan ikusitako ehunekoetan oinarrituko da eta zati bakoitzaren lanaren kopuruan.

Epez-kanpo ematen diren lanek 0 notako kalifikazioa izango dute; beraz, irakasleak lan horiek jaso eta zuzendu ditzakeen arren, ez dago behartuta hori egitera eta zuzentzeak ez du nota aldatuko. Era berean, lan bat itzuli ahalko da aurkezpen baldintza minimoak betetzen ez baditu eta beste baten plagio bat dela ikusten bada, lan hori ez gainditzea izan daiteke egoera horren ondorioa.

Ortografiako 4 hutsegite bakoitzeko puntu bat kenduko da idatzizko lanetan. **Ezinbestekoa izango da aurreko taularen 4. eta 5. puntuak gainditzea gutxienez 5 puntuko notarekin ebaluatua izan ahal izateko.**

Ezohiko ebaluazioaren tresnen haztatzea		
Tresna	Blokea	Haztapena

1. Ikasturte osoko azterketa	Ikasgaien jasotako guztiak	%45
2. Artista koadernoaz gain; norbanako egitasmoaren azken aurkezpenaren balorazioa eta idatziz aurkeztutako lanaren balorazioa	Ikasgaien jasotako guztiak	%55
Guztira		%100

Ezinbestekoa izango da aurreko taularen 2. puntua gutxienez 5 batekin gainditzea.

9. Ebaluazio jarraia eta deialdiak

Ebaluazio jarraituaren galera gertatuko da ikaslearen faltak presentziako ordu kopuruaren %30 denean, baldin eta falta ez justifikatuen kopurua %20 baino gehiago ez bada. Galera horrek, ikasgaiaren irakaskuntza unea gora-behera, aurreikusitako ondorengo lanak/probak ez onartzea, ez zuzentzea, eta ez ebaluatzea ekarriko du. Ikaslea tutoretzapean izateko eskubidea berreskuratzeko aukera aintzat hartuko da.

Ebaluazio jarraitua gainditzen ez duen ikasleak ez du ohiko deialdian azterketa egiteko eskubiderik, eta, zuzenean, **ezohiko deialdira** aurkeztu beharko da.

- Ohiko deialdia:

Ikasgaiaren konpetentzien %100 ebaluatuko dira.

- Ezohiko deialdia:

Ikasgaiaren konpetentzien %100 ebaluatuko dira. Ohiko deialdian gutxiegi duen ikasleak, ez aurkeztuak, edo deialdiari uko egin duenak, ezohiko deialdian ebaluatzeko aukerarik izango du.

Ezohiko deialdia —urtarrilean zein maiatzan amaitzen diren ikasgaiak— ekainean izango da, eskola egutegian berariaz gordetako egunetan.

10. Bibliografia, baliabideak eta ikasmaterialak

Arance, I. (2017) *El pensamiento filosófico en el arte coreográfico contemporáneo*. Cumbres.

- Aristóteles. (2009) *La Poética*. Gredos.
- Artaud, A. (2011) *El teatro y su doble*. Edhasa-Pocket.
- Buitrago, A. (ed.) (2009) *Arquitecturas de la mirada*. Universidad de Alcalá de Henares.
- Colección CdL: Danza y Pensamiento.
- Brook, P. (1986). *El espacio vacío*. Ediciones Península. Nexos.
- Cornago, Ó. (Coord.) (2011). *A veces me pregunto por qué sigo bailando*. Continta me tienes.
- Fleischer, M. (2007) . *Embodied text. Symbolist Playwright-Dancer Collaborations*. Editions Rodopi.
- Fuentes medrano, Á. (2014) . *El dramaturgista y la deconstrucción en la danza*. Escenología ediciones, México.
- Garre, S. (Ed.) (2009). *Cuerpos en escena*. Editorial Fundamentos.
- Lepecki, A. (2009). Agotar la danza. *Performance y política del movimiento*. Universidad de Alcalá de Henares. Colección CdL: Danza y Pensamiento.
- Lessing, G.E. *Dramaturgia de Hamburgo*, Madrid, ADE
- Louppe, L. (2010) . *Poética de la danza contemporánea*. Ediciones Universidad de Salamanca.
- Luku, A. (2014) *Libertitzeaz*. Pamiela.
- Pardo, J. L. (2013). *La intimidad*. Pre-textos.
- Pavis, P. (1998) *Diccionario del teatro*. Paidós Comunicación..
- Sánchez, J. A. (2002) *Dramaturgias de la imagen*. Universidad de Castilla-la Mancha. Colección Monografías nº 16.
- Naverán, I. de y Écija, A. (Eds.) (2013) *Lecturas sobre danza y coreografía*. Artea editorial.
- Nietzsche, F. (2016). *El nacimiento de la tragedia*, Ed. Tecnos.
- Profeta, K. (2015) *Dramaturgy in Motion: At Work on Dance and Movement Performance*. University of Wisconsin.
- Sánchez, J. A. y Conde-Salazar, J. (2003). *Cuerpos sobre blanco*. Ediciones de la Universidad de Castilla-la Mancha. Colección Caleidoscopio.

Schechner, R. (2000). *Performance. Teoría y prácticas interculturales*. Libros del Rojas. Universidad de Buenos Aires. Buenos Aires..

Schlicher, S. (1993) . *Teatre-Dansa: Tradicions i llibertat*. Ed. Instituto del Teatro, Diputación de Barcelona.

Ubersfeld, A. (1998) *Semiótica teatral*, Cátedra / Universidad de Murcia.